

Sygnatura akt I C 246/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 22 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Angelika Lewandowska

Protokolant: sekretarz sądowy Justyna Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2017 roku w Koninie

sprawy z powództwa P. T.

przeciwko Towarzystwu (...)S.A. w W.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 maja 2013 roku do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem pogorszenia sytuacji życiowej kwotę 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 maja 2013 roku do dnia zapłaty.
3. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku z doznanym uszczerbkiem na zdrowiu kwotę 14.000 zł (czternaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 maja 2013 roku do dnia zapłaty.
4. Oddala powództwo w pozostałej części.
5. Zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.258,04 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.
6. Nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) z zasądzanego roszczenia kwotę 5.512,16 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.
7. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) kwotę 4.330,98 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Angelika Lewandowska

Sygn. akt I C 246/16

UZASADNIENIE

Powódka P. T. wystąpiła przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. z powództwem o zapłatę kwoty 110.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki powódki, kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej powódki oraz kwoty 17.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznany przez powódkę uszczerbek na zdrowiu, każdorazowo wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29.05.2013r. do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 17.09.2012r. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego śmierć poniosła matka powódki A. T., a także jej ojciec oraz siostra. Powódka uczestniczyła w tym wypadku,

doznając obrażeń ciała. W chwili śmierci matki powódka miała zaledwie 19 lat. Była bardzo związana emocjonalnie ze swoją matką i całą rodziną. Śmierć matki rozbiła w istocie całą rodzinę powódki. Powódka w toku postępowania likwidacji otrzymała od pozwanego jedynie kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej oraz kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu. W ocenie powódki otrzymana kwota zadośćuczynienia jest niewspółmiernie niska, stąd koniecznym było wystąpienie na drogę sądową. Uzasadnieniem dla żądania odszkodowania jest z kolei to, iż powódka po śmierci matki musiała utrzymywać się samodzielnie, dbać o siebie oraz wykonywać wszystkie obowiązki domowe, które wykonywała dotychczas zmarła tragicznie matka. Po śmierci matki powódka ma również znacznie mniej czasu na inwestowanie w siebie.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, a nadto o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że żądanie zadośćuczynienia po śmierci matki jest zbyt wygórowane i zostało już zaspokojone przez pozwanego na etapie postępowania likwidacji szkody. Podkreślił nadto, że fakt rozbicia całej rodziny powódki nie wynika wyłącznie z faktu śmierci matki powódki, lecz również jej ojca oraz siostry. W związku z czym jedynie cierpienia powódki po śmierci matki winny zostać uwzględnione w niniejszym postępowaniu, z wyłączeniem krzywdy po pozostałych osobach bliskich, które również zginęły w wypadku. Odnośnie zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu powódki pozwany podkreślił, że dokumentacja medyczna powódki nie wskazuje, że stan powódki po wypadku był poważny. Nadto zdaniem pozwanego powódka nie wykazała znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki po śmierci matki. W odpowiedzi na pozew pozwany wskazywał również na zarzut przyczynienia się A. T. do powstania szkody, jednakże już w piśmie z dnia 01.07.2016r. zarzut został przez niego cofnięty (k.77-85, k.116).

Sąd ustalił, co następuje:

W chwili wypadku powódka była uczennicą 4 klasy technikum Zespołu Szkół Zawodowych im. (...) w K.. Miała 19 lat. Mieszkała razem z rodzicami i 5-cioorgiem rodzeństwa w K. B., w dwupokojowym mieszkaniu. Była najstarsza z rodzeństwa. Rodzina powódki była ze sobą zżyta. Powódka miała dobre relacje z rodzeństwem i rodzicami. Ojciec pracował dorywczo w piekarni, a także dorabiał w budowlance na czarno, a matka powódki pracowała w sklepie. Z wynagrodzenia za pracę matka powódki otrzymywała miesięcznie ok. 1.500 zł na rękę, a ojciec od 1.600-1.700 zł. Z rocznego zeznania podatkowego z US w K. wynika, że matka powódki osiągnęła w 2010 roku dochód ze stosunku pracy w wysokości 12.487,04 zł, w 2011 roku 26.306,36 zł, a w 2012r. 20.476,90 zł (k.110-114, k.103, k.104v-105, k.127).

Do wypadku drogowego w wyniku, które zginęli rodzice powódki oraz jej siostra I. doszło w dniu 17.09.2012r. Tego dnia powódka wraz z rodzicami i czwórką rodzeństwa wracali z H.do P.samochodem, którym kierował ojciec powódki. Zgodnie z zeznaniami powódki wypadek spowodował ojciec powódki. Zgodnie z treścią postanowienia Prokuratury Rejonowej w Ś. w ww. sprawie wszczęto i przeprowadzono postępowanie, w toku którego ustalono, że K. T. (ojciec powódki) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie zachował należytej ostrożności i uwagi podczas kierowania pojazdem, a następnie zjechał na prawe pobocze uderzając w drzewo, w wyniku czego poniósł śmierć wraz z pasażerami A. T. (matką powódki) i I. T. (siostrą powódki). Ojciec powódki miał wówczas 45 lat, matka 35 lat, a siostra (...) lat. W wyniku ww. wypadku obrażeń ciała doznał również rodzeństwo powódki - J. (lat 16), K. (lat 15) i M. (lat 13). Z treści uzasadnienia ww. postanowienia Prokuratury nie wynikało aby obrażeń ciała doznała również powódka (k.57).

Bezpośrednio po wypadku powódka trafiła do szpitala do Ś. z rozpoznaniem wstrząśnienia mózgu oraz ran tłuczonych głowy. Rana czoła oraz wargi dolnej lewej zostały chirurgicznie zaopatrzone szwami. O śmierci rodziców i siostry dowiedziała się z sms-a, którego odczytała przypadkiem z telefonu komórkowego swojego brata S. (lat 18), który jako jedyny z rodziny nie był uczestnikiem wypadku drogowego i po wypadku niezwłocznie przyjechał odwiedzić powódkę w szpitalu. Powódka przebywała w szpitalu 2 dni. W czasie pobytu w szpitalu miała dwa spotkania z psychologiem, który przepisał jej tabletki uspokajające. Po wyjściu ze szpitala udała się do szpitala do Z. gdzie przebywało pozostałe rodzeństwo, które doznało obrażeń w wyniku wypadku. Siostra J. leżała wówczas na (...), a dwaj bracia powódki leżeli razem na sali. Powódka po wypadku odbyła również wizytę w (...) (zdjęcie szwów).

Po wypadku do Polski przyjechała ciocia powódki (siostra matki powódki), która mieszkała i pracowała w H.. Przebywała w P. z powódką i jej rodzeństwem do czasu pobytu rodzeństwa powódki w szpitalu. Potem niepełnoletnie rodzeństwo powódki wyjechało do H. do cioci, która objęła nad nimi opiekę prawną (rodzina zastępcza). Brat K. wyjechał do H. 2 miesiące po wypadku, M. na początku 2013r., a siostra powódki J. w marcu 2013 r. W P., w domu rodzinnym pozostała powódka wraz ze swoim bratem S.. Po wypadku przez okres ok. 3 miesiące powódka wraz z rodzeństwem mogli również liczyć na pomoc babci ze strony ich ojca. Tym niemniej babcia powódki zmarła w tym samym roku, w którym doszło do wypadku. Powódka wraz z rodzeństwem nie mogli liczyć na pomoc dziadka bowiem dziadek nadużywał alkoholu. Po wypadku powódka nie chciała się z nikim spotykać ani z nikim rozmawiać. Była obojętna na wszystko. Nie miała do niczego głowy (k.103, k.104v-105, k.127).

Po około pół roku od wypadku powódka miała nauczanie indywidualne w domu bowiem stan psychiczny nie pozwalał jej na powrót do szkoły. Szkoła skierowała powódkę do lekarza psychiatry. Powódka była u psychiatry kilka razy. Przepisane miała leki na uspokojenie, które brała parę miesięcy. Po upływie ok. pół roku od wypadku powódka powróciła do szkoły, do klasy maturalnej. Maturę zdała po egzaminie poprawkowym z matematyki, z którym to przedmiotem wcześniej nie miała problemów. Powódka podjęła studia zaoczne w Ł. po ok. 3 latach od wypadku. Przez ten okres pracowała głównie jako pracownik fizyczny w sklepach oraz za granicą w polu, a także uczyła się w szkołach policealnych. Korzystała również z prywatnej rehabilitacji, która trwała ok. 2-3 miesiące (k.127).

Powódka na chwilę obecną przenosi się na studia zaoczne do K.. Powódka nie pracuje i nie jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Utrzymuje się z renty rodzinnej w wysokości ok. 882,52 zł brutto miesięcznie oraz z dodatku sieroty zupełnej w kwocie 392,20 zł brutto. Mieszka razem z bratem w domu rodzinnym w K. B.. Wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe i nawzajem finansowo się wspierają. Ponoszą przede wszystkim koszty wynajmu w wysokości ok. 280 zł na miesiąc oraz koszty opłat stałych, w tym m.in. prąd w wysokości ok. 350 zł i woda ok. 140 zł co dwa miesiące (k.61, k.135).

Zgodnie z opinią biegłego psychologa i psychiatry wskutek wypadku w dniu 17.09.2012r. powódka doznała zaburzeń emocjonalnych w postaci zaburzenia stresowego pourazowego i reakcji depresyjnej, które trwały około pół roku. Na stan psychiczny powódki po wypadku miały wpływ śmierć matki, ojca oraz siostry, a także reakcja osierocenia, związana z utratą ważnych członków rodziny oraz wstrząśnienie mózgu, którego doznała w wyniku wypadku. Przeżyte zaburzenia depresyjne wywołane śmiercią matki powódki spowodowały u powódki powstanie 5% uszczerbku na zdrowiu, ze wskazaniem, że utrata ojca i siostry przyczyniły się do powstania reakcji depresyjnej (k.144-154, k.165).

Po wypadku powódka posiada bliznę długości ok. 5 cm po ranie tłuczonej czoła (blizna szpecząca), co zgodnie z opinią biegłego neurologa spowodowało powstanie 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Dolegliwości bólowe związane z urazem głowy, ranami w zakresie twarzy i ogólnym potłuczeniem (szczególnie uda lewego) mogły utrzymywać się do 3 tygodni. W zakresie następstw somatycznych powódka nie wymagała opieki osób trzecich i nadal takiej pomocy nie wymaga (k.160).

Pojazd osobowy marki C. (...) o nr rej. (...) był ubezpieczony z tytułu OC u pozwanego polisą nr (...) zawartą w dniu 14.09.2012r. przez K. T. (bezsporne).

Pismem z dnia 09.04.2013r. (w piśmie oczywista omyłka co do daty -09.04.2012r., skoro wypadek miał miejsce 17.09.2012r.) pełnomocnik powódki wystąpił do pozwanego o przyznanie powódce zadośćuczynienia za śmierć rodziców i siostry w wysokości 300.000 zł, o zapłatę zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu w wysokości 200.000 zł oraz o zapłatę odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej w kwocie 64.000 zł. Nadto pełnomocnik powódki wnosił o przyznanie renty oraz zwrot kosztów leczenia. W odpowiedzi na wezwanie, pismem z dnia 25.04.2013r. pozwany przyznał i wypłacił powódce kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć matki powódki, odmawiając wypłaty zadośćuczynienia za cierpienia fizyczne i psychiczne powódki oraz odszkodowania za pogorszenie się jej sytuacji życiowej (akta szkody).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie: akt szkody, akt śledztwa III Ds. (...), fotografii (k.15-55), postanowienia z dnia 31.10.2012r. o umorzeniu śledztwa (k.56-58), pisma US w K. z dnia 07.06.2016r. (k.110-114), pisma ZUS z dnia 13.10.2016r. (k.135), opinii biegłego psychologa M. W. i psychiatry M. R. (k.138-145, k.165), opinii biegłego neurologa Z. R. (k.157-160), zeznań świadka K. M. (k.102v-104v), świadka M. P. (k.104v-105), zeznań świadka S. T. (k.126-126v), zeznań powódki (k.126v-127v).

Sąd dał wiarę opinii biegłych psychologa i psychiatry, z podkreśleniem, że ustalony przez biegłych procentowy uszczerbek na zdrowiu psychicznym u powódki w wysokości 5% nie dotyczy następstw zaburzenia stresowego pourazowego i co istotne spowodowany jest wyłącznie śmiercią matki powódki, co biegli podkreślili w opinii uzupełniającej. Jednocześnie śmierć ojca i siostry powódki przyczyniła się do powstania reakcji depresyjnej (k.165). Odnosząc się do zarzutów pozwanego do opinii biegłych to trzeba mieć na uwadze, że śmierć obojga rodziców i siostry powódki nastąpiła w wyniku jednego zdarzenia i nie sposób oddzielić krzywdy związanej z utratą każdego z nich z osobna. Niewątpliwie traumatyczne przeżycia powódki są następstwem utraty wszystkich osób, a powstała krzywda łącznie odczuwalna. Tylko względy prawne powodują konieczność wyodrębnienia kwot dotyczących każdej z tych osób z osobna, zaś faktycznie doznana krzywda jest niepodzielna. Dlatego nie sposób było, wbrew twierdzeniom pozwanego jednoznacznie rozdzielić reagowania powódki na śmierć poszczególnych osób, kierując się prostym „rachunkiem matematycznym”.

Sąd dał wiarę opinii biegłego neurologa bowiem była ona jasna, spójna i pozbawiona wewnętrznych sprzeczności, nadto żadna ze stron przedmiotowej opinii nie kwestionowała.

Pozostały materiał dowodowy nie budził żadnych wątpliwości dlatego też sąd dał mu wiarę.

Sąd zważył, co następuje:

Pozwany nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności lecz spornym okazała się wysokość roszczenia powódki. Z uwagi na powyższe wskazać jedynie należy, że podstawą prawną odpowiedzialność pozwanego jest art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. nr 124 poz. 1152 ze zm.) w zw. z art. 822 § 1 kc i umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC).

Pozwany podnosił, iż żądane przez powódkę zadośćuczynienie po śmierci matki jest zbyt wygórowane, że powódka w żaden sposób nie wykazała przesłanek zasądzenia na jej rzecz odszkodowania za pogorszenie się jej sytuacji życiowej oraz, że stan powódki po wypadku nie był na tyle poważny aby uzasadniał przyznanie powódce zadośćuczynienie za uszczerbek na zdrowiu.

W niniejszej sprawie powódka wnosi o zasądzenie na jej rzecz kwoty :

- A. 110.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci matki (ponad 40.000 zł przyznanych powódce w toku postępowania likwidacji szkody),
- B. 17.000 zł tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu spowodowany przedmiotowym wypadkiem oraz
- C. 40.000 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie się sytuacji życiowej powódki po śmierci jej matki.

każdorazowo z ustawowymi odsetkami od dnia 29 maja 2013 roku do dnia zapłaty.

Ad. A)

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia po śmierci matki powódki jest art. 446 § 4 k.c. zgodnie z którym sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Odmienność niniejszej sprawy od spraw o podobnym charakterze wynika z faktu, iż w wypadku z dnia 17.09.2012r. zginęła nie tylko matka powódki lecz również jej ojciec oraz jedno z rodzeństwa, a powódka w niniejszej sprawie dochodzi swojego roszczenia jedynie po śmierci matki A. T., co w połączeniu z opinią biegłych sądowych o nierozzerwalności żałoby powódki i niemożliwości jej rozróżnienia co do poszczególnych osób, które zginęły tego dnia w wypadku wymusza konieczność indywidualizacji wysokości zadośćuczynienia tylko w odniesieniu do matki powódki. Z uwagi na powyższe przy określeniu wysokości zadośćuczynienia za śmierć matki powódki Sąd Okręgowy wziął pod uwagę fakt, w ślad za opinią biegłych psychologa i psychiatry, że skutków śmierci matki powódki nie można oddzielić od skutków śmierci ojca oraz siostry (k.165). Tym niemniej powyższe ustalenie biegłych nie miało na celu eliminacji krzywdy powódki jakiej doznała wskutek śmierci matki lecz mogło co najwyżej wpłynąć na ostrożność w ustalaniu wysokości należnego powódce zadośćuczynienia w taki sposób aby nie doszło do nieuzasadnionej kumulacji roszczenia, co też sąd orzekający w niniejszej sprawie miał również na uwadze.

Należy podkreślić, iż istotą roszczenia z art. 446 § 4 k.c. jest zadośćuczynienie za krzywdę, spowodowaną śmiercią osoby bliskiej. Ma ono na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej, traumatycznych przeżyć z nią związanych oraz ułatwienie przystosowania się do zmienionej sytuacji życiowej.

Na wstępie należy zaznaczyć, że powódka żyjąca przed wypadkiem w dużej, kochającej się rodzinie z dnia na dzień została pozbawiona rodziców oraz młodszej siostry. W tragicznym wypadku zginęli matka, ojciec i jedenastoletnia siostra I.. Powódka została sama z młodszym rodzeństwem: S. 18 lat, J. 16 lat, K. 13 lat i M. 13 lat. Młodsze rodzeństwo znalazło miejsce w rodzinie zastępczej u cici w H. natomiast powódka z bratem S. zamieszkali w domu rodzinnym. Zdarzenie z dnia 17.09.2012r. jest więc równoznaczne z rozpadem całej rodziny.

W chwili wypadku powódka miała 19 lat. Była zatem osobą w młodym wieku, wkraczającą w dojrzałe i odpowiedzialne życie. Śmierć matki pozbawiła zatem powódkę matczynej miłości, przyjaźni i wzajemnych rozmów, które miałyby pomóc powódce w jej dalszym życiu. Powódka wychowywała się w rodzinie pełnej. Mieszkała z rodzicami oraz rodzeństwem w jednym domu do chwili wypadku. Z zeznań świadków wynikało, że rodzina była ze sobą zżyta. Często wyjeżdżali na wspólne wypady i nawzajem się wspierali. Powyższe potwierdza również liczna dokumentacja zdjęciowa (rodzinna) przedłożona do akt niniejszej sprawy. Wypadek w dniu 17.09.2012r. zdarzył się nagle. Traumatyczność zdarzenia spotęgowała zatem stan psychiczny powódki.

Okoliczności wypadku były dla powódki wstrząsające bowiem była ona jego uczestnikiem i zarazem naocznym świadkiem. O śmierci rodziców i siostry dowiedziała się będąc w szpitalu. Wymagała pomocy psychologicznej przebywając w szpitalu w Ś.. Zażywała wówczas leki uspokajające. Zaburzenia emocjonalne utrudniły jej edukację szkolną. Konieczne było objęcie ją nauczaniem indywidualnym. Wskutek wypadku powódka doznała zaburzeń emocjonalnych w postaci zaburzenia stresowego pourazowego i reakcji depresyjnej, które trwały około pół roku. Żałoba po śmierci matki powódki spowodowała powstanie 5% uszczerbku na zdrowiu psychicznym z zaznaczeniem, że żałoba po śmierci matki nierozzerwalnie wiązała się ze śmiercią ojca i młodszej siostry.

Do zdarzenia doszło, gdy powódka miała 19 lat. Nie ulega wątpliwości że rola matki w życiu każdego człowieka jest oczywista i nie do przecenienia. Powódka jednocześnie utraciła osobę, z którą była silnie związana uczuciowo, która troszczyła się o nią, dbała o jej rozwój i zabezpieczała niezbędne potrzeby zarówno materialne, jak i emocjonalne. Krzywda powódki wiąże się przede wszystkim z nieobecnością matki w jej życiu, brakiem jej udziału w procesie wychowawczym, wywołaną tym pustką, jak również brakiem możliwości uzyskania od niej życiowego wsparcia. Powódka nie będzie mogła liczyć na pomoc matki ani w nieuniknionych trudnych momentach, jak również tych radosnych. Z uwagi na wiek matki powódki niewątpliwie utrata jej była dla powódki dalece przedwczesna, co niewątpliwie ma także wpływ na znaczny rozmiar doznanej przez nią krzywdy.

Mając zatem na uwadze całokształt okoliczności faktycznych niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powódki z tytułu zadośćuczynienia po śmierci matki zaspokaja kwota 80.000 zł, a skoro strona pozwana dobrowolnie wypłaciła kwotę 40.000 zł to zasadzeniu podlega różnica w kwocie 40.000 zł.

O odsetkach od zadośćuczynienia sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. nr 124 poz. 1152 ze zm.). Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało bowiem, że pismem z dnia 09.04.2013r. (vide: akta szkody) pełnomocnik powódki zgłosił pozwanemu żądanie zapłaty tytułem zadośćuczynienia. Skoro w niniejszej sprawie żądanie zapłaty odsetek uwzględniło 30-dniowy termin przewidziany wraz z niezbędnym czasem dotarcia przesyłki do adresata, to tym samym zasadnym były odsetki od dnia 29.05.2013r. do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu.

W konsekwencji sąd zasądził na rzecz powódki P. T. od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią matki powódki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29.05.2013r. do dnia zapłaty (**punkt 1 wyroku**).

W pozostałej części sąd oddalił powództwo jako bezzasadne (**punkt 4 wyroku**). W niniejszej sprawie wskazać należy, że sytuacja w jakiej znalazła się powódka jest wynikiem utarty obojga rodziców, ale pozwany nie może ponosić odpowiedzialności za ból i cierpienie wynikające z utraty przez powódkę ojca, dlatego brak podstaw do ustalenia zadośćuczynienia w kwocie żądanej przez powódkę.

Ad. B)

Podstawą prawną roszczenia zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu powódki jest art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którymi w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia uzależnione jest od wielu okoliczności, w szczególności rozmiaru uszkodzenia ciała, dolegliwości fizycznych, trwałości następstw powypadkowych, prognozy na przyszłość, wieku poszkodowanego, możliwości wykonywania zawodu, zaspokajania potrzeb kulturalnych itp. (zob. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2002-11-20, V CKN 1540/00).

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w wyniku wypadku z dnia 17.09.2012r. powódka doznała rany tłuczonej głowy (czoła i podbródka) oraz wstrząśnienia mózgu. Powódka bezpośrednio po wypadku została przewieziona do szpitala do Ś., w którym przebywała do 19.09.2012r. Powódkę przekazano na oddział chirurgii celem leczenia i obserwacji. Rana czoła i wargi dolnej lewej były zaopatrzone szwami. Po wyjściu ze szpitala, zgodnie z zaleceniem zgłosiła się do (...)celem zdjęcia szwów. W szpitalu oraz później korzystała również z pomocy psychiatry oraz rehabilitacji. Zażywała leki uspokajające. Tym niemniej leczenie to było krótkotrwałe.

Zgodnie z opinią biegłego psychiatry i psychologa powódka doznała zaburzeń emocjonalnych w postaci zaburzenia stresowego pourazowego. Powódka uczestniczyła w wypadku i doznała wstrząśnienia mózgu. Wskutek obrażeń pojawiła się częściowa niepamięć okoliczności wypadku, doznawała lęków podczas jazdy samochodem. Pojawiły się objawy zwiększonej wrażliwości psychologicznej tj. trudności koncentracji, nadmierna czujność. Tym niemniej po około pół roku od wypadku objawy zaburzenia stresowego pourazowego ustąpiły. Powódka zdała egzamin maturalny poprawkowy i podjęła pracę zarobkową (k.144).

Zgodnie z opinią biegłego neurologa dolegliwości bólowe u powódki związane z urazem głowy, ranami w zakresie twarzy i ogólnym potłuczeniem (szczególności uda lewego) mogły utrzymywać się do 3 tygodni. Powódka w zakresie następstw somatycznych nie wymagała i nie wymaga opieki osób trzecich. Tym niemniej przedmiotowy wypadek „pozostawił po sobie” bliznę długości 5cm na czole powódki, za którą to biegły neurolog przyznał powódce 5% - owo trwały uszczerbku na zdrowiu (k.160).

Biorąc zatem pod uwagę powyższe okoliczności, w tym rozmiar doznanych przez powódkę cierpień fizycznych i psychicznych i długotrwałość leczenia oraz następstwa i zmiany jakie one spowodowały w życiu powódki, należy zdaniem Sądu uznać, iż wysokość należnego powódce zadośćuczynienia za doznaną krzywdę winna wynosić 15.000

zł, co przy uwzględnieniu wypłaconej w toku postępowania szkodowego kwoty 1.000 zł daje należną powódce kwotę 14.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W konsekwencji sąd zasądził na rzecz powódki P. T. od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 14.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku z doznanym uszczerbkiem na zdrowiu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29.05.2013r. do dnia zapłaty (**punkt 3 wyroku**).

O odsetkach sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. nr 124 poz. 1152 ze zm.), czyniąc takie same rozważania jak w części dotyczącej odsetek od zadośćuczynienia za śmierć jak w pkt. A uzasadnienia.

W pozostałej części sąd oddalił powództwo jako bezzasadne (**punkt 4 wyroku**).

Ad. C)

Oceniając z kolei zasadność roszczenia dotyczącego zapłaty stosownego odszkodowania, Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z art. 446 § 3 k.c., dla jego uwzględnienia konieczne jest istnienie po stronie powoda przesłanki w postaci znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Zgodnie bowiem z regulacją przewidzianą art. 446 § 3 k.c., sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy uznać należy, iż śmierć A. T. stanowiła niewątpliwie zdarzenie powodujące znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powódki. Sąd nie podzielił przy tym argumentacji pozwanego, która w istocie przekreślała całkowity wpływ matki powódki na jej sytuację ekonomiczną tj. na jej utrzymanie i zapewnienie niezbędnych środków do życia. Przed wypadkiem powódka wychowywała się przecież w rodzinie pełnej, która utrzymywała się głównie ze środków finansowych ojca jak i matki powódki. Odnosząc się również do zarzutów pozwanego to niewątpliwie Sąd Orzekający miał na uwadze fakt, że konieczną przesłanką zastosowania § 3 art. 446 k.c. jest stwierdzenie, że pogorszenie dotyczy materialnych warunków, a nie polega wyłącznie na cierpieniach moralnych będących następstwem śmierci poszkodowanego. Tym niemniej nie oznacza to, że cierpienia moralne nie mają żadnego znaczenia i wpływu na ocenę pogorszenia sytuacji życiowej w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. Jest rzeczą notoryczną, że poważne cierpienia moralne wpływają ujemnie na sprawność psychiczną i fizyczną, osłabiają energię życiową i inicjatywę, obniżają wydajność pracy, co z reguły wywołuje reperkusje w ogólnej sytuacji życiowej. Na pogorszenie sytuacji życiowej składa się w niniejszej sprawie utrata przez powódkę rodzica, pod którego opieką się znajdował i na pomoc którego mógł liczyć, odczuwana zarówno obecnie, jak i w przyszłości. Powódka, jako dziecko, miała prawo oczekiwać, że matka będzie się nią opiekować do czasu usamodzielnienia się, zarówno w sensie materialnym, jak i w sensie osobistych starań opiekuńczych, jak i opiekować się nim w sensie psychicznego wsparcia. Na skutek wypadku, powódka została opieki matki pozbawiona.

Przy określeniu wysokości odszkodowania Sąd wziął jednak pod uwagę przy ocenie tej sytuacji fakt, że powódka w chwili śmierci matki miała 19 lat, a po około pół roku po wypadku podejmowała się już pracy. Nie bez znaczenia miał również fakt, iż powódka otrzymuje również zasiłek rodzinny, który pomaga jej w utrzymaniu i może w pewnym stopniu rekompensować utratę środków utrzymania jakie otrzymywała od swojej matki.

Dlatego też sąd w stwierdzonych okolicznościach faktycznych sprawy uznał, że należne powódce odszkodowanie winno zamknąć się w kwocie 20.000 zł. W ocenie sądu zasądzenie odszkodowanie w wyższej wysokości doprowadziłoby do sytuacji, w której powódka doznałaby wzbogacenia się w porównaniu z sytuacją życiową, w jakiej znajdowałaby się, gdyby jej matka nadal pozostawała przy życiu. Zwrócić również należało uwagę, że powódka w pozwie dla wykazania zasadności swojego roszczenia powoływała się przede wszystkim na treść obowiązującego orzecznictwa Sądu Najwyższego podczas gdy okoliczności uzasadniające żądanie odszkodowania były wskazane w sposób bardzo ogólny i lakoniczny. Postawa strony powodowej nie dawała podstawy do zasądzenia wyższego

odszkodowania. W każdym razie trudno uznać, aby przeprowadzone postępowanie wykazało, że ww. kwota byłaby zaniżona.

O odsetkach sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. nr 124 poz. 1152 ze zm.), czyniąc takie same rozważania jak w części dotyczącej odsetek od zadośćuczynienia za śmierć jak w pkt. A uzasadnienia.

W konsekwencji sąd zasądził na rzecz powódki P. T. od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 20.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29.05.2013r. (**punkt 2 wyroku**).

W pozostałej części sąd oddalił powództwo jako bezzasadne (**punkt 4 wyroku**).

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zasądzając od powódki P. T. na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 1.258,04 zł (7917 zł x 56% - 7217 zł x 44%) – **punkt 5 wyroku**.

O nieuiszczonych kosztach sądowych sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Koninie od powódki z zasądzzonego roszczenia kwotę 5.512,16 zł (9843,14 zł x 56%), a od pozwanego kwotę 4.330,98 zł (9843,14 zł x 44%) tytułem zwrotu części nieuiszczonych kosztów sądowych - **punkt 5 i 6 wyroku**.

SSO Angelika Lewandowska